Surprize fără... surpriză

Imaginea pe care de la un timp Rusia o înfăţişează lumii, comportamentul reprezentanţilor acesteia din structurile statale de vîrf şi, mai ales, din cele militare, par să surprindă pe numeroşi comentatori şi analişti străini dar, în primul rînd pe cei departe de politică din fostele republici ale U.R.S.S. În faţa unor declaraţii cum este, de exemplu, cea făcută iarna de Boris Elţin, preşedintele acestei republici «moştenitoare» a fostului imperiu, prin care nemţilor sovietici li se promitea cu cinism refacerea unei autonomii germane în spaţiul poligonului de testări nucleare de la Kapustin Iar, după ce cu doar puţin înainte, aflat în vizită oficială în Germania, el promisese o rezolvare echitabilă a problemei, precum şi cele privind diferendul pe marginea flotei militare din Marea Neagră, a problemei Crimeei, sau a guvernului şi preşedintelui Ceceniei, ca şi presiunile multiple şi deloc elegante exercitate asupra Gruziei înainte de venirea la putere a exnomenclaturistului comunist Şevardnadze ori — în sfîrşit, deja sub ochii noştri — intervenţia, mascată la început, dar faţişă astăzi a armatei a 14-a, aflate sub comandă rusă, împotriva Moldovei, ne duce cu gîndul la realitatea că imaginea democratică din august 1991 a Rusiei este înlocuită, acum, prin una care trezeşte lumii derută, nedumerire sau chiar pur şi simplu surpriză. Şi este într-adevăr surprinzător să constaţi că exact aceleaşi persoane şi personaje, care purtau cu multă siguranţă toga democraţiei, umanismului, echităţii au fost capabile doar la scurt timp de gesturi diplomatice ce trădează intenţii agresive, şovine chiar, de acte de agresiune avînd menirea de a reface fostul imperiu.

...Avem deci surpriza unei Rusii care chiar a treia zi după puci începe să-şi scoată masca amiciţiei faţă de cei ce i-au fost alături în clipele grele, erijîndu-se din nou în ipostaza de «frate mai mare» ce se vrea ascultat fără discuţii, dar, mai ales, satisfăcut în poftele-i acaparatoare. Surpriza unei Rusii care este gata, sub pretextul respectării drepturilor omului, să recurgă la forţă, la mistificări, la desconsiderarea celui mai puţin puternic, avidă să-şi refacă cu orice preţ şi cît mai rapid spaţiul şi influenţele geopolitice dobîndite de precedentele regimuri reacţionare, să reediteze vechi vise de stăpînire peste destine şi popoare. Pare incredibil, chiar fantastic, dar, la o privire ceva mai mistică, avem chiar imixtiunea unor forţe oculte..., fiind vorba nu de răsturnări spectaculoase, de imixtiuni misterioase, ci de o directă şi elementară manifestare a unor persoane perpetuate sau plasate în structurile de putere, şi, precum se mai întîmplă în momentele de mare tensiune — de o neatenţie, poate, a noastră de a întrevedea mai clar cine a rămas şi cine a fost promovat în posturile decizionale din Rusia după puciul din august 1991. Să fim sinceri şi să recunoaştem (cel puţin în forul nostru interior) că ne era drag acest brav colonel mustăcios Ruţkoi, care şi-a expus cu lux de amănute aventurile puciste, că arăta bine, aproape legendar, un oarecare Graciov, un Barannikov, ca şi blajinul (cel puţin ca expresie facială) mareşal Şaposnikov, nemaivorbind de Travkin sau de Stankevici pe care i-am cunoscut în congresele unionale. Nemaivorbind, bineînţeles, de Elţin,..

Încă prin ianuarie curent Şevardnadze anunţa probabilitatea aproape iminentă a producerii unui nou puci, explicînd faptul prin raportul de forţe de pe «tapetul scenei politice». Îl cunoştea parcă foarte bine, nu ştia însă cum avea să se manifeste concret — prin forţă armată, sau, evolutiv, prin treptate infiltrări, prin aplicarea tacticii «paşilor mărunţi». Se pare însă că-i scăpase un element de fond, mai exact — raportul de forţe nu avea să fie cel din sfera oricum distanţă şi uşor abstractă a politicului, ci nemijlocit din sfera puterii, dominată de feţe cunoscute prin «activităţile» lor deloc democratice sau degrevate de ambiţii neoimperiale, neototalitariste.

Să încercăm a analiza mai minuţios mutaţiile de cadre superioare în perioada august-decembrie trecut din armată şi KGB-ul rebotezat şi plasat sub jurisdicţia Rusiei. Astfel Serghei Belozerţev, deputat şi membru al Comitetului pentru drepturile şi libertăţile omului al Sovietului Suprem al fostei U.R.S.S., demonstra documentar într-o scrisoare din 19 decembrie 1991, adresată preşedintelui Rusiei, că în posturile de decizie ale armatei, securităţii şi internelor au rămas, în fond, vechii preparatori şi susţinători ai puciului din august, unii dintre ei fiind chiar avansaţi între timp la rang de adjuncţi de miniştri. Dacă desprindem cîteva detalii din această scrisoare, publicată parţial şi în revista «Golos», nr. 1 1992, vedem ce e cu acest Piotr Graciov, fostul comandant al trupelor aeropurtate, devenit după puci prim-adjunct al ministrului apărării, în prezent ministrul apărării al Federaţiei Ruse... Aflăm, de asemenea, că înainte de puci, la dispoziţia lui Kriucikov, a pregătit o notă informativă despre probabila reacţie a populaţiei la o eventuală introducere a stării excepţionale; s-a preocupat nemijlocit de pregătirea părţii militare a puciului; a trimis la Tallinn unităţi aeropurtate pentru a ocupa un şir de obiective; a fost — iată şi o surpriză — unul dintre principalii consilieri la elaborarea planului de luare cu asalt a Casei Albe a Parlamentului rus. Se cita şi cazul lui Ivan Fujenco, fost comandant al trupelor districtului militar Turkestan, susţinător activ şi el al GKCP-ului, numit după puci — în ce post credeţi? — de viceministru al apărării şi de şef al spatelui forţelor armate ale U.R.S.S....

În aceeaşi scrisoare se cita şi cazul lui Victor Ivanenko (nume cunoscut), şeful Agenţiei federale pentru securitate a Federaţiei Ruse, recomandat pentru acest post de acelaşi Kriucikov, al unui şir de alte nume (Silov, Samsonov), printre ele figurînd şi cel al generalului Gromov, care a vizitat şi inspectat cu puţin timp în urmă trupele armatei a 14-a, cantonate în Transnistria şi Basarabia. Nu ştim exact ce le-a vorbit el atunci «bravilor militari». Ştim, însă, de atacul efectuat la scurt timp după plecarea sa, de către cei circa 60 de gardişti asupra unei coloane de vehicule militare capturate de militarii ce nu au opus, ca şi în alte cazuri ulterioare, nici cea mai mică rezistenţă.

Ar fi potrivit să cităm şi rîndurile din scrisoare referitoare la acest general ce şi-a dobîndit faima în timpul războiului din Afganistan: «B. Gromov, fost prim-adjunct al ministrului afacerilor interne al U.R.S.S., în prezent (în decembrie 1991 — n.n.) adjunct al comandantului-şef al trupelor de uscat. A participat la conferinţa de elaborare a detaliilor ocupării Casei Albe. La 20 august a fost cel care a dat comandantului brigăzii de trupe cu destinaţie specială a KGB-ului, colonelului Egorov, dispoziţia să deplaseze batalionul 274 spre hotelul «Ucraina», pentru a împiedica concentrarea de oameni în preajma Casei Albe. A dat dispoziţia ca efectivul să fie dotat cu căşti de oţel, cu bastoane de cauciuc şi cu muniţii pentru armele de foc».

Serghei Belozerţev îşi încheia scrisoarea-analiză, aşternută pe cîteva zeci de pagini, prin exprimarea impresiei creării unor premise pentru un nou puci... La datele prezentate pot continua, putînd culmina cu libera circulaţie, dintr-un punct fierbinte în altul, a unor asemenea «figuri» ca Makaşov, cu manifestarea obraznică a naţionalpatrioţilor ruşi, adepţi activi ai refacerii vechiului imperiu în formula uşor modificată verbal — «Rusia Mare». Deci, nimic surprinzător şi nimic ocult în zisa evoluţie a Rusiei — de la o imagine democratică, antitotalitară, anticomunistă şi antiimperială la una agresivă, şovină, imperială. Evident, schimbarea măştilor nu a însemnat niciodată schimbarea esenţelor, lucru de care ne convingem... Dacă, bineînţeles, războiul de nimicire a românilor moldoveni din Transnistria încă nu a limpezit definitiv ce şi cum...

Victor GHERMAN.
(Moldova-pres).

În oraşul Tighina şi-au început activitatea observatorii militari din Moldova, România, Ucraina şi Rusia, care urmăresc cum sînt respectate prevederile acordului despre încetarea focului în zona conflictului.

ÎN FOTOGRAFII: pe străzile Tighinei şi-au făcut apariţia militari cu inscripţia «OH» — observatori militari din cele patru din punctele d oraş a fost să mondială a ocr